

Перемиськ
Впр. о. Зубрицький А.
Чацького 6.

Львівський Вістник

виходить щоденно рано.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО“.

РЕДАКЦІЯ
И АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. шад. 143.322.
Адреса для телеграмів
Громадський Вістник Львів.
Нач. Редактор приймає
від 10—11 год. передпол.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно в краю 12000 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції,
Голландії, Бельгії 10 фр. фр.,
Італії 10 лір, Німеччині 18 000
п. марок, Швейцарії 5 шв.
фр., Чехословаччині 30 ч. ко-
рон, Румунії 100 лей, Бол-
гарії 50 левів, Австрії 18000
мп. Зміна адреси 500 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.

Ціна примірника 500 мп.

ШЕВЧЕННІВСЬКИЙ КОНЦЕРТ

Львівських читалень „Просвіти“
13 БЕРЕЗНЯ (второк), год. 7 веч.
в Салі музичного т-ва ім. Лисенка.
Білеті купувати в „Споюзному Базарі“.

Львів, 13. березня 1923.

Щоби здобути
Польський Східну Галичину на
маневр. міжнародній арені,
Польща пустила в рух увесь свій
апарат, порушила усі пружини.

Польська преса в справі Схі-
дної Галичини пішла під команду
міністерства заграничних справ.
Робить відповідні настрої серед
польської суспільности, старається
впливати на настрої за границею.

І притих тупет, з яким ріжні
Стронські деклямували в соймі
польським про доконані факти, про
брак компетенції західних держав
вирішувати справу Східної Галичи-
ни, бо — мовляв — вони, ці захід-
ні держави зреклися своїх суверен-
них прав до Східної Галичини, які
застерегли собі в 91. арт. Сан-Жер-
менського договору, оставляючи
в р. 1920. Польщу власній долі
і дораджуючи їй вести безпосередні
переговори з большевиками. Поль-
ська преса перестала відмовляти
компетенції західним державам.

А старий видач — коаківський
„Час“ зазначає, що сумнівається, чи
в Польщі яке небудь правитель-
ство відважилося би з хієнськими
аргументами вилізти на міжнародній
арені.

В останніх днях (цікаво, що
саме перед виїздом польського міні-
стра закордонних справ до Пари-
жа)

в цім листі в імені клубу „Хлібо-
дів“ пише під диктат:

„Tak przedyjtm, jak cały klub
ukraiński w Sejmie warszawskim (sic! —
5 чоловіка, два скраховані інтели-
генти і три з поміж наказаних вїгтів
піванальфабетів. — Прим. Ред.) u-
waza, ze co się tyczy uregulowania
wszelkich stosunkó na terenie
wschodniej M.ł polski, to jest to
kwestja wyłącznie wewnętrznno-narodo-
wa, do której uregulowania rząd pol-
ski w myśl konstytucji przystąpił czę-
ściowo, zresztą zaś dokłada również
wszelkich starań, żeby je zrealizować
na podstawie domagań i postulatów
przedłożonych przez reprezentantów
ownego klubu sejmowego wysokiemu
Sejmowi w dniu 23. stycznia 1923 r.
i na podstawie osobnego statutu zło-
zonego wysokiemu Rzadowi“.

„O ileby doszło do tego, że po-
trzebaby było pewnych informacji dla
Rady Ambasadorów w kwestji wschod-
niej, to galicyjski klub sejmowy be-
dzie się starał wszelkimi informacia-

mi służyć przez upoważnionego
przedstawiciela rządu, tj. posła pol-
skiego w Paryżu“.

В листі титулує себе, ославле-
ного Залуцького, якого виреклася
рідня і трьох старостинських по-
штуркайлів з поміж наказаних вїг-
тів — одинокими заступниками у-
країнського народу ze „Wschodniej
Małopolski“.

Ми не дивеємось. Коли в Схід-
ній Галичині йшла виборча кампа-
нія, з рамени польського міністер-
ства заграничних справ приїхав до
Львова граф Лось

При помочи польських і по ча-
сти жидівських голосів, під нечуж-
ним напором адміністраційних вла-
стей на виборців, підчас повної аб-
стиненції українських виборців —
вдалося зробити послами п'ятох
осібників, до яких українська су-
спільність відноситься з безмежною
погордою. І їм доручено відігравати
ролю репрезентації українського на-
роду.

Для наглядности жмут статисти-
чних даних. При виборах до
польського сойму віддано у Східній
Галичині 875 130 голосів у всіх о-
кругах з львівським м'їським насе-
ленням включно, тоб то до голосо-
вання приступило около 38 прц.
управнених до голосування. Так
представляється справа на основі
польських статистичних даних.

Низький відсоток голосів у
Східній Галичині, який, як що від-
числити місто Львів, спадає на 37
прц. є вислідом здержання україн-
ського населення від виборів. Для
порівняння слід подати, що в етно-
графічній Польщі голосувало від
74.7 прц., (Ломжа) — до 87.6 прц.
(Конін) управнених до голосування.
Познань дав 84 прц. виборців, Вар-
шава 73.9 прц. — зі загалу управ-
нених до голосування. В проценті
східно-галицьких виборців дуже ма-
лий процент Українців загнано до
виборчої урни. Виборцем у Східній
Галичині був Поляк і Жид.

Переглядаючи вислід голосо-
вання в поодиноких округах, бачи-
мо, що у львівському окрузі здер-
жалось около 97 прц. Українців, в
стрийському около 93 прц. Отже
в Стрийщині, де вийшов рекля-
мований польською владою кс.
Ільків, на хрунівську лісту голосо-
вало около одна шістнаїцята управ-
нених до голосування — темних,

загулюканих Бойків, які помogli
„руского“ посла. — В станицла-
вівському окрузі здержалось від го-
лосування 92 прц., в тернопільським
95.2 прц., в золочівським 95.7 прц.
Значить тільки дробі,
взяли участь в голосо-
ванню.

А до речі буде пригадати, що
українські виборці в 1911 р. при
других виборах до австрійського
парламенту вміли пійти до виборчої
урни зб тою лавою. Тоді східно-
галицька пересіч виборців, що при-
ступили до урни, виносила 79.6 прц.
управнених до голосування.

Всі „хлібоїди“ зібрали завдяки
польській владі около 80.000 голо-
сів у всіх округах. І не є це ви-
ключно українські голоси. В стани-
славівським окрузі найменше 7500
голосів польських і жидівських нахо-
димо на хлібоїдській лісті. Навіть
воєвода станицлавівський зі своєю
родиною на цю лісту голосував. В світ-

лі цих статистичних даних ярко вихо-
дить, кого „репрезентують“ Ільків і
Його кумпанія.

В других округах те саме.

967 АДВОКАТ
Д-р Володимир
Бачинський

пененіс адвокатську канцелярію з Під-
єць до Львова і веде її при ул. Кос-
цюшка ч. 1 а біля „Народної Гостиниці“

Перед вирішенням справи Східної Галичини

за пераслуханням української делегації.

Українська Національна Рада
Сх. Галичини вислала 8 го березня
м. р. за підписом през. в-ра Евгена
Петрушевича до Конференції Амба-
саторів в Парижі та до Головних
Держав Антанті ноту в справі по-
кликання української делегації пе-
ред вирішенням державного ста-
новища Сх. Галичини. У ноті пи-
шеться:

„Постановою Найвищої Ради
Мирової Конференції в Парижі з
25. червня 1919. приречено оста-
точно вирішити державне станови-
ще Сх. Галичини згідно з волею
населення, себто на основі права
національного самовизначення.

На цій підставі Українська На-
ціональна Рада Сх. Галичини, як
легальна й одинока репрезентація
українського населення Сх. Галичи-
ни, домагалась при всякій нагоді,

щоби вирішення державного ста-
новища цієї території наступило на
основі права національного само-
визначення, та щоби в цій справі
шляхем цієї справи
делегатів, що вискажу
реважаючої більшості населення

Колиж тепер наближається час
вирішення справи державного ста-
новища Сх. Галичини, то Україн-
ська Національна Рада Сх. Галичи-
ни отсим поновляє свою прохбу
і конечно домагання.

Звольт Висока Конференція
Амбасаторів перед приступленням
до вирішування про державне ста-
новище Сх. Галичини покликати
і переслухати делегатів Української
Національної Ради Сх. Галичини, в
цілі висказання волі значно пере-
важаючої більшості населення цієї
території, та вирішення цієї справи
на основі права національного са-
мовизначення.

Боятися дневного світла!

(Наглий внесок посла Підгірського і тов. в польським соймі в справі полі-
тичних в'язнів-Українців у Львові. — Митарства Ратая. — Всі одним миром
мазані)

Пос. Підгірський і тов. з Укра-
їнського Парляментарного Клубу
поставили ось яке нагле внесення в
справі політичних в'язнів, поміщених
у слідчій тюрмі у Львові:

„Ненормальні, а жахливі обста-

вини, які панують у Східній Гали-
чині від хвилі заняття цієї україн-
ської землі польськими військами,
довели до того, що тисячі україн-
ської молоді, селянства, робітників
і українських священників опинили

Пр. 150/23. В імені Річипосполитої Поль-
ської! Суд окружний карний яко Трибу-
нал пресовий у Львові рішив на внесок
Прокураторії Державної, що зміст часо-
пису „Громадський Вістник“ число 48. (202)
з дня 3. березня 1923. в артикулі під заголо-
вками 1) На порозі візитагорської праці,
в уступах між словами: а) „наші“ і „зе-
млі“, б) „кождому кроці“ і „Ніщо не мо-
же“, в) „негоди“ і „Українська нація“, д)
„Сходу“ і „вдержалася“, е) „Церкви“ і
„Не хочемо“, ф) „шість“ і „Видим“, г)
„парохій“ і „Видялини“, г) „О. Візита-
тора“ і „Для характеристики“. 2) Гать
будуйте кроку та високу!“ в уступі від-
слів: „Кале й про наші застріши“ до
кінця. 3) „З преси“ о уступі від слів: „І-

тереси українського народу“ до кінця, мі-
стить в собі ество злочину з § 65 а) з. к.
узнав доконану в дни 2. березня 1923.
конфіскату за оправдану і зарядив зни-
щення цілого накладу і видав по дум-
ці § 493 проц. кари. заказ дальшого ро-
ширювання того друкового письма. За-
разом видав наказ відвічальному редак-
торови тої часописі, щоби се рішення
помістив безплатно в найближшій числі
і то на першій сторони. Невиконання
того наказу потягає за собою наслідки
предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. гру-
дня 1852 Д. п. д. № 6 ex 1863, а іменно
засудження за пересудство на гривну до
400 Ма. — Львів, дня 3. березня 1923.
(Підпис нечистий.)

Перед загальним збором Т-ва „Просвіта“.

I.

Хто має займатися народньою просвітою?

Вагу народньої просвіти відчуває кожний свідомий українець. Однак менше як слід оцінює її. Ще менше розуміє суть просвітної роботи. А навіть і ті, що доцінюють вартість її, і розуміють зміст цієї претяжкої праці, розходяться в основних поняттях поглядів на народню просвіту. Одним із таких розбіжних питань, є не вирішене питання, хто властиво має займатися народньою просвітою. Щоби дати на нього відповідь у дотеперішнім повоєнним часі, треба коротко злати собі справу, хто з нас займався народньою просвітою у передвоєнних роках.

Проблема народньої просвіти є зміна; відповідно до загальних культурних кличів, до духа часу, до культурного стану і політичного положення нації та до місцевих обставин. Зовсім відмінні постулати ставляла народня просвіта в часі, коли пр. основано у нас Т-во „Просвіта“, інші з початком ХХ. віку, інші безпосередно перед війною, а зовсім відмінні у повоєнних, нами таки переживаних часах. Кожда нація застосовувалася до лунуючих загальних кличів з углядженням своїх питомих потреб.

Країна наша — країна неграмотних. Тому й уся акція народньої освіти зміряти мусіла до першого ступня своєї задачі, тобто до викорінення аналіфбетизму — дорогою навчання азбуки і поширенням легкої книжки. Провід у цій праці вело покликане до цієї цілі краєве Т-во „Просвіта“ у Львові, яке зорганізувало свої огнища просвітні по краю, запрягаючи до цієї праці всіх тих, які могли і хотіли нею займатися. А могли нею займатися ті, що були на місцях, що жили безпосередно з широкими верствами народу, що вміли вести таку роботу. З природи звання найбільше підходили до цієї акції учителі, священство і студентство. І вони справді народньою просвітою займалися. Коли переглядається звіти із діяльності Т-ва „Просвіта“ за тих 54 літ, перечитується річники органу Т-ва „Письмо з Просвіти“, заглядається до актів і протоколів Т-ва, то переконається, що весь майже тягар освітньої праці спочивав на раменах учителів — середніх і народніх шкіл, священників

і студентів. У найновіших часах подібати теж можна щораз то частіше й одиниці із селянських мас. З інших фахів — мало хто займався народньою просвітою: дещо суддів, кілька адвокатів, дехто з лікарів та й коней. Прочі чулися звільненими з обов'язку займатися просвітою, хоча роботі цій і співчували.

Виходило це із тодішнього у нас поняття, що просвітна робота — це навчання читати й писати, тобто тільки боротьба з аналіфбетизмом першого ступня. Зрозуміло, що до цього такі найліпше надавався учитель, священник, та студент, чи гімназист. Так і поступовано. Натомість фаховці іншого звання чулися покликаними власним переконанням і загальною опінією до „вищої“, „реальнішої“ роботи, ніж учити народ азбуки. І як довго просвітна акція в краю не ставляла жадних інших вимог — крім боротьби з неграмотністю, таке передоводжування просвітної роботи може й вистарчало.

Але коли зі зміною обставин задача народньої просвіти поширилася, не можна було обмежитися до цієї примітивної форми праці і до горстки трьох дикастерій людей. Праця на просвітнім полі вимагала позитивнішої праці; зажадано реальної користі із вложеного в навчання труда, коє користі матеріальної. І бачили у нас — в аграрнім краю, — цю користь у райфаїзенках, у шпихлірах, крамницях, гуртівнях соли, дріжджі та інших молочарських, маслярьсько-сироварських спілках, які розвинулися у внутрі просвітної організації та поруч з нею.

Здалося в теорії, що така акція була самотньо доцільна. Показалося однак на ділі, що всі ті крамниці, спілки, шпихліри та інші гуртівні для збуту, були небезпечні для ідейної освітньої акції. Зміст і вага усеї освітньої акції на місці переносилися на матеріальну сторону підприємства; бізнесові справи забивали у членів і в громаді ідейну роботу.

А що вся тота економічна робота спочивала переважно у нефахових, невихолоених руках, в яких була й освітна, вона кошлявила, викривлялася у своїм шляху і занепадала. Враз з розвалом крамниці, шпихліра, чи іншої спілки гребано в консеквенції просвітну роботу на місці.

ся за оборону своїх національно-політичних прав на вигнання, або в польських тюрмах. Ці що на своє нещастя попали в польські тюрми, від ряду місяців сидять без того, щоб доручено їм акт обвинувачення, а багаті з них навіть не знає, що було причиною їхнього ув'язнення.

Вязничні влади обходяться з політичними в'язнями як із злодіями, відносять до них як до бандитів і переслідують їх у недопустимий та заборонений вязничими приписами спосіб, доводячи їх до розпуки. Звернені до вязничих властей жалоби не приносять ніяких наслідків.

В таких власне страшних відносинах живуть українські політичні в'язні, осаджені в львівській карній тюрмі при вул. Баторого в числі ок. 100 осіб. Вже більш, аніж від 5 місяців ведеться проти них слідство, на протязі цих 5 місяців тюремна адміністрація знущається над ними, а судові власті не доручують їм актів обвинувачення. Доведені цим положенням до розпуки, ці в'язні взяли за самотній спосіб протесту, можливого в тих умовах — за голодівку.

Оце від дня 5. марта ц. р. біля 100 осіб почало голодівку жадаючи тільки швидкого закінчення слідства та доручення їм актів обвинувачення та судової розправи, а рівночасно зміни судового режиму й людського поведіння з ними.

Інтервенція українських адвокатів у судових властей у Львові не принесла ніякого наслідку. б. ц. м. радник Невядомскі, заступник президента карного суду у Львові, заявив делегації українських адвокатів, що не орієнтується в справі цих в'язнів, а надпрокуратор п. Свобода сказав, що слідство в їх справі буде скінчене щойно на протязі березня, а акти обвинувачення будуть їм доручені щойно в квітні. З цього виходить, що судові власті свідомо легковажать собі так важку справу, де ходить не тільки о волю, але й о здоров'я й життя біля 100 осіб. Таке ведення справи рішуче недопустиме в ніякій культурній країні, а крім цього є порушення польської конституції, яка передбачає відобрання громадянських прав лише на підставі наказу судових властей і виразно підчеркає, що ув'язненому повинні бути на протязі 48 годин доручені на письмі причини арештування.

В виду в горі наведеного підписані ставлять внесення:

Високий сойм zvolить ухвалити: Взивається уряд, а перш усього

міністра справедливости, щоб негайно зарядив слідство в справі українських політичних в'язнів, осаджених у тюрмі карного суду у Львові при вул. Баторого, щоб покарав винних нелюдського поведіння супроти них і щоб присилував суд негайно полагодити справу цих в'язнів". (46 підписів.)

Цей наглий внесок підписало 46 послів, (регулярні вимагає 45 підписів, щоби наглий внесок був негайно відчитаний на засіданню пленуму). Крім українських послів (20) підписали внесок Білорусини (10), Німці (6) 12 ком. і 8 східногалицьких Жидів. Замітний інцидент: Коли маршалок Ратай дістав цей наглий внесок, щоби відсунути його від читання, робив пресію на Жидів, щоби зняли свої підписи і таким чином дали йому змогу усунути внесок з дневного порядку. Тому закликав д-ра Райха і заявив йому, що в таку трудну для Польщі хвилину, коли вирішується доля Східної Галичини, Жиди своїми підписами на українських внесках допомагають українській акції і утруднюють вирішення в користь Польщі справи Східної Галичини. В жидівському клубі над цим зроблено нараду, після чого д-р Райх заявив Ратаєви, що Жиди своїх підписів не знімуть. І інтерпеляцію відчитано. Відчитав пос. С. Підгірський і обурював її в промові, яку подамо в найближчих днях. Підчас промови дуже денерувалася „Хісна“, а ще більше „Пяст“. Як у нас вже було зазначено, за наглістю голосували тільки Українці, Білорусини, Німці і Жиди. Проти голосували всі польські партії.

Сенаторці Левчаківські не дозволено бачитися з нашими в'язнями.

Сенаторка Левчаківська явилася нині о 10-й годині рано у суді слідчого Косіковського в товаристві д-ра Степана Федака і д-ра Володимира Бачинського і просила о побачення з деякими політичними в'язнями (О. Навроцький, Яцура, Полюга). Суддя слідчий відіслав претензію до президента Гавля. Президент Гавль просив, щоби зголосилися о 11-й годині, бо мусить полагодити інші партії.

Коли о 11-й годині зголосилася, заявив, що не може дозволити на побачення.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередню свою адресу.

Традиції українських революцій.

III.

Селянські рухи, такі, як той, що спалахнув на Україні одночасно з козацьким повстанням — каже В. Липинський — відбувалися, або відбулись вже тоді по всіх європейських державах. І скрізь, де тільки ця сліпа, стихійна, руйнуюча сила не знищила самої держави, скінчилися вони тим, що на місці не відповідаючої умовам тодішнього економічного життя феодальної, магнатської, всевоюючої між собою олігархії, проти якої повстало селянство, народилася абсолютна монархія. Цей новий тип поліційно упорядкованої, бюрократичної держави відповідає новим, вищим, інтензивнішим формам рільничої продукції, новій, складнішій військовій техніці (порох) та новим більш складним формам торгівлі. Він приносить із собою так бажану для народніх мас нівелизацію всіх станів супроти особи монарха. Він нищить зненавиджену політичну владу старих „панів“, у яких крім призабуті традиції (особливо у нас в умовах тодішньої денационалізації наших магнатських родів: Вишневецьких, Острожських, Даниловичів,

Корецьких і т. д. і т. д.), ніякого вже морального й законного оправдання для цієї влади не було. І т. д.

Тим же самим — каже далі В. Липинський — покликанням, призначенням самодержавної влади царської — закінчилось у решті решт і велике українське повстання 1648 р. Закінчилось воно так трагічно для нашої нації тому, що тодішні політики — мужі держави — наші не зуміли збудувати своєї української, необхідної на ті часи, нівелиючої всі стани і на новій законності опертій абсолютистичної монархії.

Той єдиний слушний — бо реальним стремлінням тодішньої доби і тодішній, а не нашій сучасній ідеології відповідаючий — закид одному тільки Великому Богдану не може бути зроблений...

На горе наше — каже згаданий вище автор далі — його життя було за коротке. Закон, по якому його наслідники повинні були панувати, Великий Гетьман дав, але укріпити того закону він не встиг. А без сильного і непорушного закону дідичної гетьманської влади, якого хотів для збудованої ним Держави Гетьман, ця Держава не могла удержатись. Без непереривності української традиції державно-національної, персоналізованої в дідичній українській монархичній владі, зліплена було на ново гетьманським генієм з обломків Русі кня-

зівської козацька Українська Нація мусіла на свої складові частини розлетітись.

Гетьман Богдан Хмельницький — читаємо далі — знаючи своїх помічників, знаючи зібрану і зорганізовану ним нову державну Українську аристократію, розумів, що без сталого, непорушного, дідичного монархічного принципу верховної влади вона кинеться зараз до боротьби між собою за цю верховну владу; що в цій боротьбі вона знесилиться, переріжеться та розложиться вкінці на свої складові елементи, під впливом ріжних культур виховані і ще процесом довгого життя в своїй власній державі не об'єднані. І знаючи „чернь Війська Запорозького“, при допомозі якої він підняв повстання за короля проти королевят, на втворену по польським республіканським зразкам владу старшинської козацької олігархії не погодиться ніколи. Популярність, яку мала серед цієї „черні“ монархічна, самодержавна, нівелиююча всі стани влада царська, вказувала йому ясно, що без втворення такої ж абсолютистичної монархічної і дідичної влади Гетьманської Українська Держава супроти сусідньої Московщини не удержиться.

І як глибоко народніми — цитую далі — з психологією народніх українських мас згідними були наміри гетьманські створити по-

надклясову українську дідичну монархічну владу, булаву по наслідству синові — наслідникові передавши, найкращим доказом служить — як популярність цих намірів власне серед „черні“ козацької і зненависть, з якою ця „чернь“ елекційні, республіканські плани старшинські зустрічала — так і те, що спомин про ці наміри гетьманські тільки неграмотні маси народні в своїй пам'яті досі заховали, тоді, коли всі книжники і учені землі нашої і вся наша „свободолюбива“ старшина, згодом у рабстві у чужинців одиновшись, давним давно про них безслідно забула.

Власне з боку цієї „свободолюбивої старшини“ — каже В. Липинський — повстала перша проти монархічних і династичних намірів гетьманських зразу глуха і в початках несліплива опозиція. Оці перші виступи грядучої Великої Руїни виявились в останніх місяцях життя Богдана Хмельницького, тоді коли, тяжкою недугою сківана, ослабла вже його сильна і страшна для всяких руйників рука.

Гніздилася антимонархічна, „свободолюбива“ республіканська опозиція — читаємо далі — під самим боком гетьманським. Це нововитворена зі степового, старинного, анархічного козацтва і з поковаченої, революційної, адекватної і розполітикованої шляхти старшина Війська Запорозького була тото

Діялося так ддятого, що одні й ті самі люди вели освіту й економію та крамарство, хоча на одній із двох або й на обох справах не розумілися, а бралися за таку роботу, бо не було кому, — а „з гори“ завзивали до неї. Не було в цій акції отже поділу праці, не було фахових сил. Показалося отже, що з поширенням завдання й програми народньої освіти, запрягти треба було й широкий круг людей до цієї праці, — а саме фаховців. Священик, учитель, студент, що до того часу ще вистарчали, що вміли вести курс неграмотних, дати аматорську театральну виставу, вигосити навіть святочну патріотичну промову, на економічній діяльності й освітній праці вже недописували — крім очевидних одиниць, що деколи ліпше розумілися на економії ніж на ідейній освіті.

Тому пекучою потребою хвилі було підпорядкувати освітній праці, крім духово інтелектуальних працівників, ще й практичних фаховців, овіяних ідеєю служби народови. Цего на жаль не зроблено. Тігнено роботу без глибшого й ясно скристалізованого пляву дальші серед що раз то виразнішого ділетантизму. І ділетантизм цей звів освітню акцію в краю до зовнішньої вибіски, до праано статистичних рамок, серед яких не було органічної праці. Виследи такої роботи не могли бути творчими. Час війни показав це наглядно.

По війні обсяг праці народньої освіти знов поширився. Не вистарчає вже вчити „люди“ читати та давати йому легеньку лектуру, не вистарчає створити нову форму крамарської спілки, яку несправедливо називають кооперативою; зродня освіта має змагати піднести кожду одиницю широких шарів населення до повної гідности чоловіка, до духової цілости і культурної єдности усеї нації як такої; народня освіта має бути тим, помістом до духового злиття інтелегентного проводу нації з її масами і навпаки. Усе отже, що попередно було ціллю, стає тепер лише серед-

ником, що веде до остаточної цілі акції народньої освіти до витворення нації в новочаснім понятті. А до того потрібно не лише учителів, священників і інших інтелектуалістів. До такої акції народньої освіти мусять приступити безумовно всі інтелегентні фахово виобразовані одиниці, бо фаховість є тут першою умовою успіху.

У нас куди більше, ніж деінде. Широкі верстви народа внаслідок воєнних подій зубожіли зматеріялізувалися, і зневірилися — правду говорячи — в інтелегентний провід. Тому треба підходити до народніх мас з засобами поправи їхнього матеріального буття, несучи поради, вказівки і поміч з обсягу господарства, ремесла, торгівлі, лікарської помічі, правничої поради то що. Йти треба в народ з серцем безкористного народолюбія, як що маємо приєднати і зєднати ті маси для себе. А це зробити можуть лише фаховці і за ними черга поставитися однастайно до диспозиції народньої освіти.

Впрочім справою цєю зайнятися повинен верхозній національний провід в краю, використовуючи нагоду заг. збору Тов-а „Просвіти“ у Львові.

Отже відповідаючи на поставлене в наголовку питання скажемо, що народньою освітою повинні займатися в теперішню пору в першу чергу виспеціалізовані фаховці так інтелектуалісти як і професіоністи по галузям свого випробованого знання. Тоді шойно увільнимо освітню роботу від ділетантизму, зможемо надати цій акції питому й живучість, усунути анемічну нуду і наблизитися до повоєнних, пореволюційних вимог народньої освіти.

С. Шах,

Присилайте складки на пресовий фонд на кн. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, Ринка 10.

З Волині.

Українська школа та польонізація.

З того часу, коли наші українські землі опинилися під пануванням Польщі, до наших шкіл українських примінено нову систему, а саме 1) пристосувати школи до місцевого життя (обставин) себто

антимонархічного республіканства підюджувачами і провідниками. Це з неї Гетьман не встиг ще своєю сильною рукою вибити січових звичав вибору кошових отаманів і польсько шляхотських звичав „вільної елскції і пактів конвентів“, які стільки милостей при виборах голови держави вибираючій олігархічній шляхті давали.

В хвилину — цитую далі — коли важилась доля Держави, коли прилучались до неї північно-західні „руські землі“, коли йшла за ці землі послідня боротьба з Польщею, коли мав бути підписаний союз зі Швецією і цим самим залежність од Москви мала бути зліквідована — ця агітація проти династичних плянів старого улюбленого Гетьмана викликувала страшне, катастрофічне замішання в рядах старшини, на єдности і дисциплінованости якої досі вся козацька держава спиралась. „Гетьман дуже слабкий — доносить свому королеви 28. червня шведський посол Лілієнкрона — а канцлера (Ів. Виговського) підозрівують, що після смерті Гетьмана він хоче захопити будау. Таким чином уже склалося тут дві партії...“

Старий Гетьман — каже згадавший автор далі — зразу просьбами хоче відвернути катастрофу. Покликавши до себе двох найвидатніших представників старшинської опозиційної партії, генерального оса-

„колонізування“. 2) „опаньствова-не“, а нарешті 3) „визародове-не“. Ддятого польська шкільна влада почала підбирати „левний“ такий кадр учителів, а тих, котрі себе виявили свідомими Українцями не приймалося, а котрі уже були на-

вула Івана Копалевського і полковника Григорія Лесницького, він призначав їх опікунами свого Наслідника — сина, а самого Виговського, нагадуючи йому його заслуги, „опорою могутности козацької“ називаючи, благає бути батьком, до радником і поводитором для молодого Гетьмана Юрія. Колиж це не помагає, коли старшина далі проти дідичности гетьманства агітує, коли сварка і роздвії між нею перекидаються вже до військ козацьких на фронті, коли ізза цих сварок посол шведський не може справи союзу шведсько-українського докінчити довести, — Гетьман видає наказ полковника Лесницького і ще чотирьох видатніших старшин опозиціоністів казнити, а покликавши перед себе Виговського, свого старого друга і товариша, наказує ланцюгами його перед собою до землі прикувати і так простягнутого у ніг своїх держати „мале не день цілий доти, доки згризота його, Богдана Хмельницького, не одійшла“.

За цєю згризотою від свободолюбивої старшини — читаємо далі — спала на старого Гетьмана незабаром ще страшніша згризота від козацької „черні“. Побачивши, що старшина свариться між собою, не чуючи вже над собою її сильного проводу, а зачувши патомість, що вона не по волі старого Гетьмана поступає, „чернь“ козацька

посадах, то звільнялось, а на їх місце призначалося так званих „porząd-n-ix Rusin-uf“, або Москалі і Поляки.

Отже в такий спосіб здушуючи розвиття піднесення культури української, а разом з тим всюди і все говорено, що мовляв, „My Polacy niesiemy — kulturę zachodnią na „kresy“!“

Для прикладу нехай послужить хоч б і такий факт, який мав місце зі мною. Отож по заключенню Риського мирового договору в 1920 р., я повернув з табору інтернованих і осів на Волині, і як звичайно почав старатись за посаду учителя української школи, але кожен раз мені відмовлялось під ріжними мотивами: то „niema wol-n-ych posad w lutejszym powiecie“, то „rap niema obywatelstwa“ а в місті з тим посади заміщувались навіть і тими „елементами“, котрі не мали навіть свідомств „кваліфікаційних“, аби тільки вони були „porząd-n-imi Rusinami“ („Малоросами“) тобто ставились ворожо, що до українства. Нарешті попробував щастя і зложив прохання в греє в 1922 р. Що правда, на сей раз шкільний інспектор мене прийняв дуже вчливо і навіть призначив мені школу в с. „Літва“, але додав, що „остатечна“ децизія має наступити від „кураторії“. Причому п. інспектор додав: „Dobrze! na ten raz p. napewnie dostanie szkole, a tem bardziej, ze rap ma wszystko w pórządku, a jakraz jest już dawno wakująca szkoła we wsi „Lіwa“ gminy Torczyńskiej w lutejszym powiecie, bo tam jest nauczycielem jeden Polak — oficer zdemobilizowany.“

Повернув до дому дуже вдоволений, що мов нарешті дістану школу. Прошло чимало часу, я не

діставав повідомлення — але тня-часом поліція збирала „roufn-і“ відомости, що тичать моєї особи. Нарешті по всіх тих „митарствах“ я дістав таке повідомлення, та тут приточую повний його зміст: Inspektor szkolny powiatu łuckiego dnia 17 lutego 1923 r. N-ro 752

Do Pana Jana Wołoszyna w Łucku ul. Katedralna N-ro 6.

W odpowiedzi na podanie z dnia 25/XI 1922 r. niniejszem komunikuję, że prośba Pana, o nadanie, mu posady nauczyciela szkoły w tut. powiecie, została reskryptem kuratorjum O. S. W. w Równem z dnia 7/II r. b. za N-ro 1501/23. zatwierdzona odmownie. Po odbiór dokumentów proszę zgłosić się osobiście do biura tut. Inspektora szkolnego.

Inspektor szkolny (під. нечитка). До повишого додаю: що Українцєви посади відмовляються, а одночасно українські школи заповнюються елементами ворожим для українства.

Запитую: де те право і справедливість, та культура, про яку так гарно і звучно говорено польськими дипломатами!?

8. III. 1923 р.

у Луцьку.

Іван Волошин.

Сала „Народнього Дому“ (вул. Рутівського 22).

Второн, дня 20. марта 1922. р. відбудеться

„ РУХАНКОВО-ВОКАЛЬНИЙ „ КОНЦЕРТ СОКОЛА-БАТЬКА

при співучасті співачських і музичних сил. Початок год. 7. веч. — Програма вечера 1864 подається пізнійше. 1-2

Совітська преса.

А ГІЛЬО-ВІДЯНСЬКІ ВІДНОСИНИ.

Харківські „Вісти Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету“ з 28. лютого ц. р. подають під повтисим наголовком розмову свого кореспондента з англійським делегатом Кенворті:

„До Москви прибув для ознайомлення з Росією Кенворті, який не раз робив прикрити своєму урядови інтерпеляціями по російських справах. Кенворті — делегат Гуля й належить до радикального крила

ліберальної партії. По професії Кенворті морський офіцер, від підчас війни командував міноносцем. Кенворті — перший член англійського парламенту від буржуазної партії, який відвідує Радянську Україну“.

Перспектива англо-російських взаємин.

„Ви запитуете, який мій погляд на майбутній взаємини між Росією і Англією? Я давно висловився за визнання Радянської Росії й цього погляду додержується більшість робітничої партії, значна кількість лібералів і більшість консервативів.

зараз же проти своїх полковників на польському фронті збунтувалась. Начальний вожд на цьому фронті Жданович, сам більше зайнятий тим, що в Чигрині, а не на фронті діялось, замість бунт здавити нещадно, як це давніше по наказам Гетьмана робилось, тепер почав відступати і, покинувши союзника України Ракочого, сам рушив до Чигрина. Зараз же після того „чернь“ двох своїх полковників убила, а через московського агента Желябужського, який тоді енергічно між військом козацьким вештався, просила сказати цареві, що вона „царю служити хоче, а своєї старшини, що рушила в похід проти волі царської, слухати вже більше не буде“.

До Гетьмана ця звістка про бунт у війську і про злочинну непорядність Ждановича наспіла 21. липня. „Зрада козацька — пише самовидець цих подій Лілієнкрона — так сильно вразила Гетьмана, що наказавши викликати до себе полковника Ждановича і страшним гнівом запалившись, він був паражений ударом, пролежав п'ять днів без мови і на шестий день в Бозі почив“...

Вічна трагедія українська — кінчить В. Липинський: тупий егоїстичний ана-

хізм нездатної до самої організації старшини і зрадливості темної „черні“, та їх безглузда боротьба поміж собою — убила найбільшого державного мужа, якдого ко. Бинебудь мала Україна, логдан Хмельницький вправ від руки всесильного на нашій нещасній землі многоликого деструктивного Хама, так як падали досі, перед ним і по нім, всі ті, що метою свого життя організацію Української Нації і будову власної Держави Української покладали...“

А результати, які з того всього вийшли?

Результати — відомі:

Велика Руїна...

Революція XVII в. — каже проф. М. Грушевський — вкінці звелася ні на що, і українсько-руський нарід в XVIII в. побачив себе знову серед тих самих обставин, против яких він повставав в XVII в., проливши стільки крові своєї й чужої та положивши стільки жертв для їх знищення...“

*) В. Липинський, ст. 248 — 251.

**) М. Грушевський, Передмова до т. XIX „Руської Історичної Бібліотеки“ (Продовження буде.)

Але впливові кола, головним чином — поміщики й аристократи, проти визнання Росії. Кабінет в цілому знаходиться під впливом цих груп, але прем'єр Бонар-Лоу, оскільки мені відомо, ставиться доброзичливо до визнання Радянської Росії, бо він сам дуже практична людина і розуміє користь такого визнання для Англії. Взагалі зближення Росії й Англії — справа найближчого часу, бо Англія — велика морська держава, Росія ж велика держава суходольна і без спільної праці цих двох гігантів відновити політичний і економічний стан в Європі неможливо*.

Окупація Руру некорисна для Англії.

Чутки про це, наче-б то окупація Руру корисна для Англії, дуже помилкові. В Англії розуміють всю некорисність для Англії цього акту некорисності для майбутнього розвитку англійської промисловості й торгівлі. Часове поліпшення англійської кам'яно-вугляної промисловості, безумовно, штучне і короткотермінове. В Гулі, який є одним з головних пунктів експорту, всі це добре розуміють і дають собі ясніший відбиток в тому небезпечному стані, який утворився. В найближчому часі слід чекати зменшення експорту, не вважаючи на сучасне його оживлення. Уряд продовжує по суті йти за прикладом Бонар-Лоу і ніяких активних кроків, щоб перешкодити дальшому нищенню Німеччини, не вживає*.

Близько-східна справа.

Головна причина невдачі Ліванської конференції є відсутність попередньої угоди між Англією й союзниками Англії, безумовно, необхідно кінчити справу з месопомської авантюрою, яка обійшлася Англії в 150 мільйонів стерлінгів, але до війни справа не дійде, бо ні Англія, ні Туреччина не відважаться на війну. Вся історія з невдалою ліптримкою Греції мала лиш ті наслідки, що нова війна за Месопотамію не може користуватися прихильністю широких кол населення Англії.

Присадовість і безробіття.

Нема ніякого сумніву в тому, що безробіття в Англії є наслідок краху міжнародних взаємин. Єдиний вихід з цього — це перегляд економічної програми і запровадження певної програми, якої зразок уряд не має. Вся робітничка партія, з окрема ліберали погоджуються на необхідність великих реформ, як на приклад націоналізацію вугляної промисловості і залізниць, а також закор-

донної торгівлі. Я вважаю, що закордонна торгівля в великому масштабі повинна провадитись не між приватними особами, а між урядами. Приватні особи можуть провалити лише невелику і випадкову закордонну торгівлю*.

Майбутня влада.

„Консервативна партія, яка перемогла при останніх виборах, залишиться при владі не менш 2—3 років, поки не дискредитує себе. Відносно найближчих її наступників можна лише гадати. Я передбачую 4 можливості: нову коаліцію між консерватистами й лібералами, коаліцію лібералів з правим крилом ліберальної партії, чисто-ліберальний уряд і чисто-робітничий. Найбільш можливим я вважаю, що при найближчих виборах переможе робітничка партія — і лише після того, як робітничка партія, в свою чергу, себе дискредитує, я гадаю, що влада перейде до лібералів*.

Вражння від Росії.

„Я був поінформований про стан Росії. Я знав, що там Неп. Знав, як працюють трести у внутрішній і зовнішній торгівлі. Що є каварні, крамниці і реставрації.

Але те, що я побачив, далеко краще ніж те, на що я сподівався. Я переконався, що російські робітники живуть краще і ситіше від німецьких. З Росією треба і слід мати діло*.

Ліквідація повстанчого загону Левченка.

Ця сама газета містить вістку з Полтави з 27. лютого ц. р.:

„Учора почався допит підсудних про участь у Левченковій банді. Сам Левченко признався, що він у всьому винен і заявив, що він зневірився в Петлюру, що він в ім'я його влади повстав проти Радянської України. Тепер Левченко ніби визнає Радянську владу за єдину владу трудящого народу на Україні. Однак, під час судження було визнано цілковите політичне неутівство Левченка, що зве себе соціалістом і видає відозву з закликом бити „Жидів, комісарів і комуністів“.

Левченкова справа дуже цікавить усіх громадян м. Полтави*.

Присилайте жертви на будову пам'ятника ІВАНА ФРАНКА до Краєвого Союзу Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вкл. нм. 40.000.

Можливість переговорів у Франції.

N. Fr. Presse пише: „У Франції щораз частіше виринає питання, коли будуть можливі переговори з Німеччиною і що від них можна сподіватися. У французьких політичних кругах панує переконання, що в Німеччині зростає охота до переговорів не менше як у Франції. Звертається увагу на те, що канцлер Куно у своїй промові не домагався очищення Поруря. Взагалі промову канцлера прийнято в Парижі оптимістично, як симптом, який вказує на те, що Німеччина щораз більше схильна до переговорів. Приклонники Клеманса домагаються, щоб канцлер Куно уступив, після чого малиб розпочатися переговори, але віво-демократичні круги й „Ere Nouvelle“ обстоюють погляд, що Франція й Німеччина повинні в цю серйозну хвилину освідомити собі вагу ситуації і не зважаючи навіть на принципіальні різниці в поглядах на справу, стремити до порозуміння.

Франція не думає використовувати моменти ослаблення Німеччини і чекає тільки на те, щоб Німеччина запропонувала свої умови. Інші французькі часописи пишуть, що версальський договір є об'єктивним мечем“. До тепер цей меч ударив тільки держави на конгінеті і не торкав Англії, але під цю пору як раз рі-

шається питання, чи той меч не вдарить другим боком об Лондон. Німеччина не може вагати перед вирішенням цього питання, коли не хоче почути себе на континенті відокремленою, а тим самим стремити до порозуміння з Парижем.

„Ere Nouvelle“ пише: що новий мировий план французької політики відносно Німеччини, який усталюється на конференції в Брюсселі стрінувся з великою прихильністю серед французьких кругів, які коментують цей план оживлено і ріжноманітно. Покищо невідомо, як до тих планів поставиться Англія. Можна сподіватися, що й Англія бажє французько-німецького зближення і не буде Франції перешкаджати у самостійних переговорах з Берліном.

Деякі французькі часописи твердять, що окупація Поруря впливає негативно на англійський промисел, а деякі як раз навпаки доказують, що Англія тільки тому не виступає проти окупації, що французько-німецький конфлікт впливає корисно на англійську продукцію. Англійська преса хоч опраудує крок Франції і признає, що окупація була необхідна, то всеж вона накликає до мирного поладження конфлікту і до переговорів і Німеччиною.

Поруря.

Грін позивки.

В околиці Реклінггаузена відкрито тайну німецьку орган зацію молоді, яка мала на меті підпольну боротьбу з Французами. В Бохумі найдено склад ручних гранатів. В Обергаузени розбросно 90 Німців і прогнано з Поруря. В одному селі арештовано двох робітників. Французькі стежі задержали 4 автомобілі навантажені вонним матеріалом, який Німці перекрадали з Німеччини до Поруря. Шофери тих автомобілів цовтікали.

Французький наряд проти окупації.

„Pouvoir d'Italia“ пише, що цілий французький наряд є проти окупації Поруря і що в цілій Франції панує обурення проти політики уряду відносно Німеччини.

Наради.

Французький міністр війни виїхав на Поруря, де має відбутися конференція з командантами окупаційних французьких і бельгійських військ.

Англійсько-французький договір у справі англійської стрефи.

В найближшому часі маєтись підписати остаточний англійсько-французький договір в справі залізничної комунікації через стрефу окуповану Англією. „Пті Пар.“ пише: Англійське міністерство війни апробувало договір, заключений ген. Голлсем з ген. Паїо в залізничних справах у стрефі англійської окупації.

Бенеш не буде посередником.

Чеська преса заперечує поголоски про посередництво Бенеша у німецько-французькому конфлікті. Бенеш мав замір переговорювати, але французький уряд уважає всяке посередництво актом неприязни і Бенеш зрезигнував із своїх планів.

Італійська оторова під адресою Фанції.

В одній із вступних статей римської „Idea Nazionale“ говорить: Французько-бельгійські наради над випадком можливості повороту до нормальних взаємин з Німеччиною виявляють безсумнівно, що Франція силується замінити обсаду Поруря на немосковану уже окупацію. Франція і Бельгія дуже помиляються, коли вони вважають це можливим, в справі так для Європи животній. Початкова неутральність Англії і резерва Італії не повинні викликати ілюзій. Поруч німецько-французького конфлікту зазначається чимраз виразніше англійсько-французьке непорозуміння. Італія не дозволить в ніяким випадку виключити себе від участі у вирішуванні європейських проблем. Європейська рівновага має автоматичний вплив на рівновагу

Середземноморя. Італійський уряд подбає о це, щоби ілюзії Парижа, Берліна і Лондону зведені з резервою Італії як найскорше розвіялися.

Англійська Робітничка Партія проти французької окупації.

На днях відбуваються збори Ради Союзу для Демократичної Контролі в Лондоні, на яких є предсідником парламентарний посол від робітничої партії Понсонбі і в яких беруть участь теж інші члени цієї партії: Ремсей Мекдональд, Мері, Ліз, Сміт і Тревеліен. Збори прийняли резолюцію, в якій говориться, що Унія з несупокоем слідить за ходом окупації Німеччини Францією, яка тепер недвозначно перемінилася в воєнний акт і промощує шлях для нової катастрофи в Європі. Унія є того погляду, що ріжні розпорядки французьких властей над Реном і на Порурю, означають фактичну анексію цих областей і, що британська політика мовчавої згоди є найнебезпечніша з усіх можливих, які-б можна повести, щоб зберегти загальний мир і безпеку Великої Британії.

Ремсей Мекдональд заявив у промові, яку прийнято з ентузіазмом, що представники англійського народу мусять увійти в практичний зв'язок із масами Франції і створити спільну англійсько-французьку публичну опінію, яка стоялаб за європейським миром.

Німеччина не виготовляє нового репараційного плану.

З нагоди кореспонденції з Берліна, що появилася у париській „Журналь“, в якій говориться, що в Берліні вироблюють новий план репарацій, берлінські добре поінформовані круги заявляють: „Компетентні чинники очевидно безнастанно займаються технічними подробицями питання про репарації, щоб Німеччина завше була готова до дискусій, які ренгі рещ не завше мусять відбуватися лише в Парижі. Але повного нового репараційного плану ще немає і під цю пору про вироблення такого плану ніхто не думає.

15 березня с. р. здержується висилку часопису всім П. Т. передплатникам, що здержують з передплатою.

З польських справ.

Міністр Скаржинський їде помогти визначити союзні кордони Пол. щі.

11. ц. м. польський міністр закордонних справ виїхав до Лондону, після чого удасться до Парижа на двотижневий побут у зв'язку з нарадами Ради Амбасадорів у справі східних границь Польщі.

З приводу неприсутності п. Скаржинського в Варшаві, заповіджений приїзд чеського міністра закордонних справ Бенеша в Варшаву для навязання зносин із Польщею відкладається на квітень.

Здержано вивіз збіжжя.

Економічна комісія ради міністрів відклікала даний кооперативам дозвіл на вивіз кількасот вагонів збіжжя. Воно перейде до диспозиції надзвичайного комісара для боротьби з доріжнею.

Монополь на валюту спекуляцію.

Міністр скарбу видав розпо-

рядок, на якого підставі право торгувати чужими валютами матиме тільки обмежене число приватних банків. Грозить воно крахом для банків, про які розпорядок не згадує.

Клопоти Ради Амбасадорів із Польщею.

„Н. Ф. Прессе“ доносить, що 12. ц. м. Рада Амбасадорів розглядатиме головню литовсько-польський спір.

Причину цього, що не всі ще постійно складають обовязковий 1 проц. податок на „Рідну Школу“, добачує дехто в недостатці ексекутиви. Це не вірно. Для нас національна карність і громадянський обовязок повинні бути більшим авторитетом, ніж багнет чужого жандарма.

РІЖНІ ВІСТІ.

Загострення конфлікту між Парижем і Лондоном.

"Н. Фр. Пр." пише, що конфлікт між Парижем і Лондоном загострюється. Англія займає шорз неприхильніше становище суф французької політики відносно Німеччини і Польщі.

Засідання Союзу Народів.

Чергове засідання Союзу Народів відбудеться дня 12. квітня в Женеві.

Настрої в Туреччині.

Як звідомляє англійська преса, в Туреччині панують тепер піднесені оптимістичні настрої. Населення вірить в недалеке закінчення миру. Всюди беруть верх мирові тенденції і агітація за війною стає непопулярною.

Монархістичний заговор в Баварії.

В Баварії арештовано багато осіб, які призналися, що належали до монархістичної організації, що підчиняється наказам Людендорфа і має за ціль викликати монархістичний переворот.

В зв'язи з приготуванням державним переворотом у Мюнхені, звідомляють урядово: З дотеперішніх доходжень виходить, що директор театру Фухс і капелмайстер Махгавз планували повалення баварського правительста і на його місце утворення регентської ради, що мала би бути провізоричним правительством до часу заведення монархії. Заведення монархії мало на цілі ухоронити Баварію перед загрожуючим болшевізмом країни і не було викликано особистими намірами майбутнього короля. Чутки про співучасть у заговорі зна-

них осіб з політичного світа, є неправдиві. Вкінці звітлення констатує, що ніяка з політичних партій не знала про цю імпреву.

Відповідь Б. Лоу на протест сватів у Клайпедській справі.

Бонар Лоу, відповідаючи у палаті громад на інтерпеляцію, заявив, що одержав від правительства совітів протест проти управління справи Клайпеди без участі Росії. Вважає, що тому, що Клайпеди не створила перед війною територіальної часті російської імперії, та тому, що Росія не поставила свого підпису під версальським договором, тому правительство совітів не має ніякої основи інтервенувати в цій справі.

Совісько-данські відносини.

Совіська преса констатує в доволеньям, що совісько-данські відносини поліпшилися і що Данія вислала до Москви своє політичне представництво. Торговля між Росією і Данією відбувається цілком нормально.

Поможіть політичним в'язням! Фонди Комітету допомоги для них уже цілком вичерпані! Негідне чести Українського Народу було б, коли б наша суспільність всіма засобами не постаралася улекшити своїм політичним в'язням їхню важку долю! Негайно пришліть нові датки до Красного Союзу Кредитового, Ринок ч. 10, або до Т-ва "Дністер" вул. Руська ч. 20. Харчі доставляйте до кухні в "Народнім Дом", Львів, вул. Рутівського ч. 22, П. пов.

Кресьа сокільська анкета

відбулася дня 4. березня в домі Сокола-Батька з таким дневним порядком:

- 1) Привітання відпоручників.
- 2) Отворення анкети головою Організаційної Секції п. І. Ігнатом і вибір президії.
- 3) Промова Голови "Сокола-Батька" п. а Заячківського.
- 4) Реферати: а) Організація "Соколів і Січей" у сучасній хвилі — референт тов. С. Магальяс. б) Міські руханкові товариства — реферат тов. а. Ігната Івана. в) Руханка в життю українського народу — реферував Ст. Гайдучок.
- 5) Звіт відпоручників.
- 6) Дискусія.
- 7) Резолюції.
- 8) Закнення анкети.

Всіх учасників анкети було по верх 60, з того більша часть з провінції. Зборам проводив проф. В. Кузьмович, вибраний головою президії. Настрої присутних був весь час поважний, діловий. Солідно оброблені реферати львівських діячів зробили на слухачів велике вражіння. З реферату С. Магальяса варта згадати самі лише числа, що найкраще ілюструють стан нашого сокільства під сучасну хвилю в порівнянню з довоєнним розвитком. І так було тоді всіх сокільських гнізд по верх 1000 із 50.000 зорганізованих руховиків. До праці горнулося й жіноцтво та численно ставало карними рядами до прилюдних вправ і пописів. Богато Соколів і Січей встигли вже придбати деяке майно, мали гарні прапори, бібліотечки, оркестри, руханкове і спортове приладдя. Найтяжше було придбати власні рухівні й сокільні та майдани. Але потрохи міські філії дороблювалися й власних будинків. Праця кипіла, чого доказом оули тут великі краєві сокільсько-січові здвиги, з яких найвеличнійше випав Шевченковий здвиг 1914 р. 28. червня. Це була немов лебедина пісня українського сокільства в Галичині. Прийшла

Докладчики з місць зясовують жахливий стан руханкової справи в краю. Молох війни тяжким чоботом потоптав чудову парість руханки. Богато філій зовсім засніглося і досі годі їх відновити, не лише з огляду на фінансову скруту, але по просто тому — за браком людей. Богато енергійних діячів лягли головами на полі бою. Інші живуть поза межами краю. Молоде покоління не може поки що заступити старших робітників, бо не вправлені й не виш олене, слабе, бо не зорганізоване. Ледько 62 гнізд відновили дотепер діяльність і то серед яких труднощів! На війні попропадали між иншим майном також статуту товариств і "С.Б." вложив багато труду й коштів, поки вдалося видобути числа реєстрів. Та тут прийшли урядові перешкоди. Восвідства й низші посіпаки дуже нерало дивляться на віднову "Соколів і Січей", не дозволяють зборів, тягають організаторів на допити, жандарми розганяють учасників вправ із сикавою, переводять ревізії в товариствах і всякими способами знеохочують людей до праці.

Але є й відрадні явища. Селяне починають інтересуватися сокільським рухом, зайдять до міста й випитують про справи організації, просять інструкторів і книжок. Самотужки беруться до віднови товариств, складаються на закупно сикавок, збирають охочих до музики. В деяких місцевостях вибудували "Соколи" пам'ятники "борцям за волю України", не раз ночами, ховаючись перед оком властей. В Добрянах у Стрийщині заложили самі селяне фундамент під "Сокол" і звезли будівельний матеріал. При "Соколах" відновлюються декудий й аматорські кружки. Фонди зібрані з представлень, коляд і фестивалів, обертається переважно на закупно книжок.

В дискусії, що завязалася по звітах відпоручників, брєніла основна нотка: не час і не пора нарікати і плакати, а треба всіми силами взятися до інтензивної праці, щоби

дійти бодай до того стану, що був перед війною. "Січи" і "Соколи" не повинні стояти під впливом якої не-будь партії! Одинокою метою повинно бути фізичне піднесення народу, організація свідомих, дисциплінованих лав для боротьби з пожарами, ліношами й кириною!

Однострій що має велику вагу особливо для притягнення селянської молоді до руханкової справи, буде усталений згідно з замітками й бажаннями відпоручників.

Був на зїзді оден комічний інцидент. Представник Калушини звернувся прямо до присутного на зборах поліційного агента, щоби він зясував мартирологію українського сокільства перед вищою владою й поліпшив умови його існування. Комісар трапився добрий, обцяв сповнити ті ріа desideria та записав ними зо 3 аркуші.

Резолюції ухвалені на анкеті будуть друковані окремо, так само цікавіші звіти відпоручників.

На закінчення слід побажати, щоби намічений на анкеті плян дальшої праці був вповні виконаний, бо лише тоді сповнить сокільство свою культурну місію. Т. Ф.

Платять партійний податок!!! Присилайте на адресу! "Красвий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок 10., вил. нн. ч. 5.000. Жертводавці повище 500 мп. будуть оголошені поіменно!!!

З життя українських Інвалідів.

Заходами Ініціативного Комітету відбувся дня 4. марта ц. р. перший Зїзд українських Інвалідів у Львові, який по вислуханню рефератів про дотеперішню акцію допомоги і сучасне важке положення українських Інвалідів З. О. У. Н. Р., висказує свою подяку всім тим Вп. Громадянам, котрі до тепер ту акцію проводили, а зокрема складає щирю подяку Голові Головної Ради "Українського Красового Товариства Опіки над Інвалідами" Вп. п. ради. Зеноном Лукавському, як рівнож і Секці Вп. Пань при "Союзі Українок" у Львові, що під невсипущим проведом Вп. л. Марії Білецької безпереривно і невтомно занималися збірками на "фонд українських Інвалідів".

Зїзд засилає рівночасно ширій привіт Вп. президентови З. О. У. Н. Р. д-рови Евгєнові Петрушевичеві в імени всіх українських Інвалідів в краю.

По довшій дискусії над поліпшенням важкого морального і матеріального положення українських Інвалідів в краю, Зїзд констатує, що дотеперішня акція допомоги, мимо як найкращих старань Головної Ради Товариства, є невисатрачаючою тому, що з причини браку відповідних фондів не обіймає всіх українських Інвалідів в краю. Маючи на увазі, що успішне ведення акції допомоги вимагає утжливий напруженої праці більшого числа людей як і посвяти більшого чим до тепер часу, яким на жаль, мимо найкращої волі теперішні члени Головної Ради Товариства не є в силі як слід відповісти з огляду на свої родинні обовязки та суспільне становисько, Зїзд одноголосно постановляє:

1) Віднести письменно до Головної Ради "Українського Красового Товариства Опіки над Інвалідами" з проханням передати всі агенди Товариства в руки старшин — Інвалідів та скликати в тій цілі Головною Радою як найскорше Загальний Збори Товариства.

2) Заіменувати теперішних членів Головної Ради Т-ва з огляду на їхні заслуги почесними членами Товариства, а до Головної Ради Т-ва вибрати виключно старшин-Інвалідів, якіб, як безпосередно заінтересовані, посвятилися інтензивній праці для осягнення цілей Товариства.

3) Поручити нововибраній Головній Раді, щоби:

- а) постаралася як найскорше покрити край сітню Філій Товариства по повітам і кружкіз по всіх селлах;
- б) розвинула як найенергійнішу акцію в краю і за границею в цілі придбання як найбільшого фонду на будову власного дому зі сенаторією, який би примістив щоби найменше 500 інвалідів;
- в) заснувала по повітових містах Реєстрові Комісії в цілі точного переведення спису всіх в повіті українських інвалідів і Лікарські Комісії для установлення проценту нездібности кожного українського інваліда, щоби потрібуючим помічі виплачувати сталі місячні підмоги;
- г) постаралася, до часу заснування власної санаторії, примістити в шпиталях тих українських Інвалідів, які потребують ще довшого лічення;
- г) навязала безпроволочний і постійний контакт з всіми заграничними інвалідськими організаціями та точно розвідалася про маючий незадовго відбутися Міжнародний Інвалідський Зїзд в Югославії, щоби вислати на нього своїх двох відповідних делегатів;
- д) віднеслася до Української Парляментарної Репрезентації у Варшаві з проханням о інтервенцію в варшавському соїмі з причини відмовлення "Українському Красовому Товариству Опіки над Інвалідами" у Львові переведення збіжкової збірки в краю та видінання згаданого Репрезентацією в міністерстві внутр. справ сталого не обмеженого дозволу на переводження таких збірок. Маючи на увазі, що вигляди на повні успіхи своєї праці має лиш сильно зорганізоване і карне Товариство, Зїзд одноголосно постановляє, що:

1) Всі українські інваліди мусять стати членами "Українського Красового Товариства Опіки над Інвалідами" у Львові і доперва як такі можуть користати з допомоги.

2) Всі українські інваліди в краю, як старшини так і стрільці стоять все до диспозиції Головної Ради Т-ва і що кожде розпорядження Головної Ради мусять кожний український інвалід безовладно і під відповідальністю виконати.

3) Зїзд звертається з дискавним проханням до Секції Вп. Пань, щоби і на будуче співпрацювали з Товариством над поліпшенням долі українських інвалідів в краю.

4) Зїзд уповажнює Ініціативний Комітет до дальшої інтензивної праці в тому напрямі аж до часу вибору нової Головної Ради Товариства.

5) Поручає Ініціативному Комітєтові помістити зміст повисших резолюцій в часописах в краю і за границею.

Львів, дня 4. березня 1923.

НОВИНКИ.

— **Канфіскація.** Попередне (56.) число нашого часопису сконфіскувала польська прокуратура за кінець статті "До останньої голбдівки українських політ. в'язнів".

— **Ліцитація картин Теофіля Копистинського.** Дня 17. марта о 10. годині рано відбудеться в льокалі при вул. Валовій ч. 14. ліцитація картин покійного українського маляра Теофіля Копистинського. Бажаним було би, щоби грошевити Українці не оминули нагоди обогатити і своєї хати цінною декорацією якою може бути картина талановитого маляра, яким був пок. Т. Копистинський.

— **Після "Сніжинки".** Ми одержуємо таке письмо з просьбою о поміщення: Секція сирітських опікунок "Львівської філії Українського Краєвого Товариства Охорони дітей і Опіки над молодіжю" складає отсим щирю подяку Пані Іренці Туркевичівній за прегарне виведення дїточої вистави "Сніжинка", переводу пані Олени Верганівської, силами артисток Молодого Театру при гімназії С. С. Васильянок. Дякуємо щиро Вп. пані Софії

ОСТАННІ ВІДОМОСТІ.

ТЕЛЕГРАМИ ПОЛЬСЬКОЇ АГЕНЦІЇ ТЕЛЕГРАФІЧНОЇ.

Труднощі в справі полагоди сх. границь Польщі.

Варшава. В зв'язі з труднощами, які повстали в справі скорої полагоди питання границь Польщі, виділяло правительство на конференцію амбасадорів міністра заграничних справ Скинського до Парижа, щоби почав безпосередню оборону постуляції Польщі. Постуляції з'ясовано в формі подрібних рішень, ухвалених на суботнішньому засіданні політичного комітету міністрів. Міністер Скинський ділатиме згідно з інструкцією правительства. З огляду на вагу хвилі управу міністерства заграничних справ підчас неприсутности міністра Скинського виконуватиме ген. Сікорський.

Стан здоров'я англ. амбасадора.

Лондон. Польрад. З Парижа: Стан здоров'я амбасадора Грев даліше поправляється, так що слід сподіватися, що небаром амбасадор зможе брати участь у засіданнях амбасадорів.

Нові пропозиції Туреччини.

Париж. Амас з Царгорода: В нових турецьких пропозиціях не згадується вже про зворот золота, здепонованого Туреччиною в Німеччині й Австрії ані про заплату за кораблі, замовлені в Англії. Суму відшкодувань, що її має заплатити Греція, мається установити згідно з турецькими пропозиціями на основі порозуміння між Грецією і Туреччиною. Колиб не прийшло до згоди, цю справу віддасться роземному суду.

Військові організації в Саксонії і Турингії.

Берлін. „Берл. Тгт.“ вказує на небезпечну агітацію правіці в Турингії й Саксонії, в якій беруть участь офіцери Райхсвері. В місцевості Майнінген організації під проводом офіцерів відбуває публично військові вправи. Народно-соціалістична робітничка партія вдержує тісні взаємини з визначними людьми з Райхсвері. Не думають, щоби ці організації приготувалися до відплатної війни проти Франції, вірять радше, що ця агітація приготувана до домашньої війни, що підважила би основи республіканської конституції.

Кошти закуп. американських військ.

Париж. Амас. Проект, зложений делегатами Франції, Італії й Англії комісії для управильнення коштів удержання окупаційних американських військ на руки делегата Америки, предвиджує платність цих коштів протягом 12-ти літ. Загальна сума коштів виносить 250 мільонів доларів. Американські круги, здається, прихильні цьому проекту.

Греція приготувана на всякі евентуальности.

Атени. Полк. Плястірас по повороті з Салонік заявив денвічарям, що грецька армія добре дисциплінована і готова на всякі евентуальности. Полк. Плястірас заявив, що коли Турки під адресою Греції зажадають виплати відшкодувань, грецький уряд буде непримиримий.

Вбивство двох Французів.

Париж. Слідство в справі вбивства двох Французів у Буер, вказало, що винником злочину був агент зеленої поліції. На думку часописів звинувачив на окуповану територію Берлін, щоби там піддержувати розв'язання.

Дісельдорф. Двос підозрілих осіб, арештованих у зв'язку з вбивством двох Французів, ставалися втечі. Конвоюючі жандарми стріляли за ними і вбили їх на місці. Тоді товпа зайняла супроти жандармів грізну поставу. Жандарми вжили зброї і вбили 5 Німців.

Перед вибори виборами в Болгарії.

Софія. 11. III. болгарське правительство розв'язало собранс. Небаром переведеться нові вибори. Кабінет зреконструується.

в'язком держави „praworzadnej“ є заплатити за реквізовані для війська річи. Саме тепер доручусь окружна комісія реквізиційна оречення в котрих признають на глум і сміх по пару марок за корови, коні, збіжжя і т. п. Перестерігаємо всіх інтересованих, що від таких оречень належить безусловно рекурсувати, а в разі їх затвердження радитись адвоката, що до дальших кроків. Практика найвищого суду в справі відшкодувань є в послідних часах така, що беруть за підставу вартість в хвили виплати.

— До відома, кому треба. Вчитавши у „Громадським Віснику“ ч. 53 і 55. судові зізнання п. Дмитра Кренжаловського, які мене здивували й обурили, я порішив, не мати більше ніякого відношення до гуморист. журн. „Будяк“, в якому п. Д. К. займає місце редактора. — Юра Шкрумелак.

— До всіх Впр. Огців. В знаній робітні штучних цвітів п. С. Погорелької в Стрию замовляю вже від давна цвіти до двох червов в Бабині і Пинянах. Одержую все цвіти гарні, робота солідна, матеріял тревалий. Цвіти всім подобалися і я вдволений. — Сміло поручаю цю нашу українську фірму п. Стефанії Погорелької в Стрию вул. Шевченка 6. всім Впр. Отцям Душпам і церковним Брацтвам, які дбаючи про прикрасу церкви хотять замовити цвіти на Великодні свята. — о. Вол. Петрик парох в Бабині. 1721 1—1

сився до рапорту, бо сорочку свою подер, та просив о нову, то п. плітонової дав йому два рази в лице і вигнав з криком „а ти чого глосіє сен на охотника, тераз ходзь без кошулі“. Таких случаїв в дїстах дістається до села богато.

Тих, що остали ловить дальше поліція. В Убїнях зловив поліцаї з Миліятина Кошарскі „добровольця“ Петра Козака і при вітці, Вінцири з Дідиліва і зарядеві Глондзіньскім з Убїнь побив прикладом до безтями, та опухлого і покравленого закував та відставив до Камінки.

В Миліятині старім, якийсь жовнір з Камінки при пошукуванню „дезертїрів“ застрїлив господаря Підгаїного. По стрїлі жовнір пропав, а державна поліція не шукала за ним зовсім, але заявила, що то якийсь „рабусь“, бо з Камінки ніякий (?) жовнір на постерунку не голосився.

В Буську „добровольці“ Поляки сидять спокійно по хатах, а за нашими розбивається по номах поліція.

По приказу староства відбулися по селах голосування, чи громада хоче мати „свентон карчмен“. Війти всюди — Дідилів, Ківлів, Соколя ітд. — агітували за „шинками“, бо одержали обіцянку від панів зі староства, що вони їм нададуть концесїї.

Тернопільщина.

Після купчинецько-денісівських подій з січня ц. р. — про які однак чомусьто не дозволено писати — спали на село великі благодати — а що при тім пропала безліч курок, солонини та иншого всякого добра, так це для нас цілком зрозуміла річ.

Точно в одинацять годин після згаданої події зїхав з Тернополя цілий слідчий штаб із сотнею уланів і півсотнею кінних поліцаїв з двома машиннимп кісками. Слідство велось одночасно в Купчинцях і Денісові і оба ці села заплатили таку саму контрибуцію. Оба села дістали приказ виживити своїм вівсом 150 коней і тількиж людей, рахуючи по одній курці на особу денно. Ревізію переводили кінні поліцаї, а що при цьому пропало де-що хлопською майна про це не вільно було перед ніким жалуватися, а війти мусїли потвердити на письмі, що „oddziały nie spowodowały we wsł żadnej szkody“.

Після чотирьох днів слідство скінчилось, „гості“ відїхали до Тернополя і на їх місце прийшла сотня краківських уланів. Що правда, поведення так команди, як і відділу було досить пристойне, мабуть тому, що переважно в цьому відділі були холмщакі і волинякі; за це тернопільські „чинники“ вважали за відповідне використати пригноблений настрій стероризованого села. Приказано на протязі чотирьох днів дати поживу для сотні людей і коней. Опісля пуцено пробний бальон: війти обох сіл дістали приказ дати 8 кірців бараболь. Таку дрібницю скінено моментально, підводи відвезли до Тернополя: часть пішла до повітової команди поліції, решту розділено між різних przodownik-ів, при чому і батько коменданта поліції в Купчинцях дістав один мішечок. Проба з барабольми вдалась — зажадали вівса: до двох днів мусїли зложити Купчинці 26 сотнарів метр. вівса. Денісів 16 с. м.; обіцяно заплату по 40.000 мп. за сотнар. Кажуть люди „за вівсом піде пшеничка“ — навіть вже в тім напрямі зроблено початок: покишо Денісів дав три сотнарі пшениці, ще й змолот на свій кошт, але справа трактується дуже дискретно, — про це знає тільки пан комендант поліції з Купчинець.

Ясна річ, що після „випадку“ на купчинецькім постерунку, змінено чисельний склад поліції щось до 10 осіб, а для їх охорони приділено двох вартівників, яких мусить давати село. На чім полагает „служба“ цієї варті (можуть бути

В дітях наша будучина — наша доля і воля. Найкраще дбає про майбутність народа той, хто жертвує на „Рідну Школу“.

Дописи з краю.

(Бранка, регистрація, нарні емпедиції, господарна поліція й війсьна.)

Бузуччана.

До бранки в Бузуччині „добровільно“ не пішло ні одно село. Всюди польська державна поліція і військо з Камінки стр. зганяли „охотників“ криком та побоями.

Приставлених під кісками „добровольців“ поасентировано понад 80 прі. — З них досі ледви 30 прі. половили та розїгнали по Бялистоках, Ломжах та Демблянах. Найгірше пописалося село Дідилів. До бранки вигнала поліція хлопців силою, але до війська казали їм йти і вносити реклямації — Wink von oben, — а до одного їх повинускають на прохання. В означений день крім двох, — які остали дома — 16 поїхало з реклямаціями в руках до Камінки, де їм папери подерли і замкнули під вартою, а через тиждень вивезли в „глоб“ Польщі. „Охотники“ ходять всюди в своїх одягах і докормлюються за власні гроші, бо крім „трех чорних“ на день нічого не одержують.

В польських полках відносять ся до них крайню ворожо, а коли в Ломжи Михань Тарапата зголо-

хлопи, або баби) це урядова тайна, якої нам розгадувати не вільно, але приїзди на перший погляд завважає на подвір'ї постерунку двох бідих невільників, які від рана до вечора мусять для пана коменданта рубати дрова, мити підлоги, носити на плечах пісок до посипування стежки перед домом; до них належить доставка води для кухні, біганина по селі за ріжними посилками, зношення харчів і т. п.

Під рубрику "Бранка, реєстрація, карні експедиції, господарка поліції і війська" у "Віснику" подібні факти поміщують щодня. Одно тільки є оригінальне для тернопільської команди поліції: в часі слідства в цій справі нікого не побити! За це збаражська поліція, слабше орієнтуючися в політичній значинню рекрутської бучі в Купчинцях, схопивши в Товстолюзі 17-літнього хлопця з Купчинців Мушинського, на силу хотіла вмотивувати в нього, що він "рекрут" і брав участь в "випадку" — та побила його так важко, що три чедлі відлежав дома в постелі.

Телебавельщина.

С. Застіноче.

Дня 8. лютого ц. р. впали ула не до селянина Михайла Чайківського та почали грабувати качки, хліб, мило а навіть гроші з кишені, за те, що його син не пішов до війська. При відході грозили старому батькови, що коли протягом 14 днів син не зголоситься на постерунку поліції в Теревовлі, прийдуть вдруге, та заберуть що тільки владсться а його самого, 60-літнього старця, арештують. Син названого селянина, від трьох літ жонатий, виїхав по семінаріальній maturі не відомо куди, чи не на вчительську посаду, — а тут роблять відповідальним батька, який має терпіти які надужиття в боку влади.

Скалатщина.

Дня 18. січня ц. р. жандарм Варгошкі приарештував Ілька Ярмолика за те, що не ставився до бранки, скував руку до ноги та серед найбільшого морозу перевіз із Колодівки в село Поплави; тут різнож найшов Олексу Турчина, молодого хлопця, котрий різнож скривався. Жандарм скував Олексу Турчина і його батька Василя та серед погроз усіх скованих відставив до Скалата. Олексу Турчина старство грисудило на 6 днів арешту, а Василя Турчина і Ілька Ярмолика відставлено до Тернополя.

Дня 24. лютого ц. р. знову старство в Скалаті засудило Івана Маркова на 14 днів та Івана Бойчука, Стефана Яремішина, Михайла Чижевського по 7 днів, Івана же Задорожного й Івана Войтовича по 5 днів за те, що не реєструвалися в громадській уряді.

† Посмертні згадки.

Ангеліна Януш, вдова по міській уряднику і редакторі "Шкільної Часописи" Михайлі, упокоїлася дня 3. березня ц. р. в 67. р. життя.

Покійна хоч латиничка виходила своїх синів в любови і привязанню до Українського Народу. Один з її синів сотник інж. Роман Януш згинув геройською смертю в польсько-українській війні в маю 1919 р., другий син Юрій згинув в польсько-українських боях під Львовом. Третій син поручник УГА. Філімон перебуває на еміграції у Франції. Крім цього в краю остає ще трьох її синів: відомий промисловець Володимир, інж. Михайло і письменник Богдан. В похоронах, які відбулися 5. березня приняла участь делегація "Мищанського Братства" і хор "Бояна". В. І. П.

ВП. Передплатників в Чехо-Словаччині присимо отримувати передплату за наш часопис в Банку Чеських Легіонів в Празі на конто Видавн. Спільн. "Піло" у Львові, а нас повідомити листівною. — Адміністрація.

Листування Редакції.

Проф. Василь Пачовський: "У квадраті смерті" для Альм. отримано. Сердечна подяка. Особно пересилається відповідь листом. Пришліть що для "Гр. В."

Курс грошей.

Львів, дня 12. марта 1923.

Долляри американські	44.900—45.200
(1 і 2-ки)	44.400—44.200
Долляри канадійські	43.700—44.400
(1 і 2-ки)	43.200—43.500
Мерки німецькі (10 тис.)	2.80—2.90
" " 1000	0.00—0.00
" " (сотки)	2.50—2.70
" " (дрібні)	2.25—2.50
Лей румунські	210.00—220.00
(дрібні)	200.00—210.00
Корончеські	1300.00—1330.00
(дрібні)	1275.00—1310.00
Австрійські степл.	00.00—00.00
" ст. ем.	0.0000—0.0000
" сотки нов. ем.	00.00—00.00
" 50 кор.	00.00—00.00
" 20 кор.	—00—00.00
" 10 кор.	—00—00.00
" 1 і 2-ки	0.00—0.00
Рублі 5-сотки	420.00—460.00
" сотки	30.00—35.00
" 25-ки	100.00—100.00
" дрібні	0.00—0.00
" думські 1.000-ки	00.00—00.00
" 250-ки	00.00—00.00
Карбованці	0.00—0.00
Гривні	0.00—0.00
Франки французські	265.00—2700.00
Фунти стерлінгі	205.000.00—209.000.00
Франки швайварські	8000.00—8300.00

Золото:

20 кор.	205.000.00—210.000.00
20 франк.	195.000.00—200.500.00
20 марк. нім.	2.500.00—2.000.00
Фунти стерлінгі	00.000.00—00.000.00
10 рубл.	225.000.00—235.000.00
Долляри	00.000.00—00.0000.00

Срібло:

Корони австр.	2.900.00—3.000.00
5 кор. австр.	00.000.00—00.000.00
Фльорени австр.	7.300.00—7.500.00
Рублі	12.000.00—12.400.00
Колійки	00.00—00.00
Долляри американські	00.000.00—00.000.00
" полов. і ¼	0.000.00—0.000.00
Долляри канадійські	0.000.00—0.000.00
" дрібні	0.000.00—0.000.00
Лей румунські	0.000.00—0.000.00

ОПОВІСТЕЙ.

Народний Театр в Бродях і Золочеві. Народний Театр дасть в Бродях, в салі музичного Т-ва 2 вистави, а іменно дня 13. ц. м. второк о годині 7.30 вечером виставить оперетку "ТРОЯНДА СТАМБУЛУ", а в середу 14. ц. м. оперетку "БАРОН КИММЕЛЬ". Вистави вже в Народний Театр в Золочеві дасть театр в салі Касина 3 вистави, а саме: в четвер 15. ц. м. "ТРОЯНДУ СТАМБУЛУ", в п'ятницю 16. ц. м. "ГАЛЬКУ" оперу, а в суботу 17. ц. м. "ЦИГАНСЬКУ ЛЮБОВ" оперетку. Початок вистав 7.30 веч. 2-2

Парохія Новосілиць — Гнєвош ад Сянїк до заміни. 1883 1—2

Передалячьте "ЛІТЕРАТУРНІ НАУКОВИЙ ВІСНИК". Виходить що місяця книжками по 6 аркушів друку. Ціна одної книжки 5000 мп., з пересилкою 5.000 мп. Редакція і Адміністрація: Львів, Чарнецького ч. 24. 1368 2—5

ЛИСТУВАННЯ.

(Запити і відповіді).

О. Франц Бон — подайте свою адресу! — Д-р Богдан Питлик, Львів, вул. Домса 1. 1865 2—2

Дрібні оголошення.

СКЛАД НОТ Романовича 11., бічна Ака демічної площі поручає найсвіжіші журнали, різнож висилка на провінцію. 1856 2—4

ДВА КАВАЛЕРИ. урядники на добрих становищах, блондні і брунет, оба літ 27, наважуть переписку з панночками від 20—25 літ, в цілі матрімоніальні. Зголошення з фотографіями, за котрих зворот і дискрецію ручать словом чести, слаги найдалше до кінця ц. м. на адресу: Богдан Федоровський і Володимир Когутик, Івв п. Березіві. 1876 1—1

ІНТЕЛІГЕНТНОЇ та доброї жінчини до одки над двома малими дітьми і до ведення домашньої господарки шуаю за доброю винагородою. — Зголошення до Адмін. Дл С.С. 877 1 2

БУДІВЛЮ український словар Грігченка. — Зголошення в Адмін. 1870 1—1

МЕШКАННЯ для панночки-студентки, сильна комната, харч, Листопада 31. Тисівська. 1887 1—2

ПОШУКУЮ учите-чи до 3 дітей клас виділових. Платня після умови. Зголошення: о. Мих. Радошицький, Дашівка п Устрики дільні. 1882 1—1

ІНСТРУКТОРА солідного і енергійного потрібно сейчас до ученика IV. кл. гімн. з реальним віддіом. — Зголошення з у слаям слаги на адресу гр. кат. уряд прор. в Кустині п. Лопатин. 1881 1—2

АКАДЕМИК котрий доповнить приготування ученика VII. гімн. кл. на селі зголоситься писемно до В. Олексина, Вербиця п. Угнів. Винагорода після умови. 1873 1—1

ПОТРІБНИЙ інструктор до ученика 1-ої гімн. в священничім домі на селі. Зголошення: Гриневич, Львів, вулиця Мурарська 52. 1854 2—2

Шлюїть наш часопис!

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Д-р Стефан Федак
1747 веде поновно 9—10
адвокатську канцелярію
у Львові, вулиця Сикстусяна ч. 48.

АДВОКАТ

Д-р Григорій Стецюк
3-4 отворив і веде канцелярію 1844
в підгайцях
д'м п. Тихого, коло Суду.

ДЕНТИСТ

ЯКІВ НАСС
б. співроб. дент. заведення проф. львівського унів. д-ра Болосевича приймає в заведенню
— вул. Сикстусяна ч. 17. —
Штучні зуби в каучуку, золоті після американського систему. Пациєнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі.

XXIV Звичайні Загальні Збори

Повіт. Тов. кред. "самопоміч"
кооперативи з обмеж. поручкою
в БРОДАХ

відбудуться в понеділок дня 26. марта 1923 о год. 12-ій у полудне у власній льокалі з слідуєчим порядком дневним:
1) Відчитання протоколу з попередних Загальних Зборів.
2) Звіт з ревізії Шконтруючої Комісії.
3) Звіт Управи за діловий рік 1922, затвердження біленсу і уділення абсолютної Управі та Надзірній Раді.
4) Вибір Надзірної Ради з 7 членів.
5) Затвердження членів Управи.
6) Означення границі найвищої квоти кредиту, яку кооператива може дати одному членови.
7) Визначення найвищої суми зобовязань кооперативи.
8) Реферат економічний про організацію кооператив.
9) Внесення та запити.
На випадок неприсутности вимаганого статутом числа членів, відбудуться о год. 2-гій по полудні того самого дня в тім самій льокалі і з тим самим порядком дневним другі Загальні Збори, які будуть управлені важно рішати без огляду на число присутних членів.
Броди, дня 6. марта 1923.
1874 1—1 **НАДЗІРНА РАДА.**

Ровери. складові часті, плаші, дувки, помпки і т. п. мячі і мячеві ромпки гуртом і детально поручає:
А. ФРІДФЕЛЬД
1884 Львів, Ягайлонська 9. 1—5
— Поручення з провінції відворотно.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

коопер. український паперовий Базар в Дрогобичі

відбудуться дня 25. марта 1923 р. т. е. в неділю о 2-гій зглядно о 3-тій годині по полудні в Народнім Домі з слідуєчим дневним порядком:
1) Відчитання протоколу послідних Загальних Зборів.
2) Звіт Дирекції з діловодства.
3) Привяття біляну і розділ зиску.
4) Уділення абсолютної уступаючої Управі.
5) Затвердження 2-ох членів і 1 заступника.
6) Вибір 3-ох зглядно 4-ох членів Надзірної Ради і одного заступника.
7) Внески і інтерпелляції.
Вступ на Збори тільки за оказанням членських книжочок.
Петро. Мальований **Ник. Стронський**
голова. 1871 1—1 секретар.

Звичайні Загальні Збори

членів стов. "Українська Торговля в Городну ягайл."
відбудуться дня 22. марта 1923 о год. 12 в полудне в салі Тов. Поміч Ринок 10.
Дневний порядок:
1) Відчитання протоколу з послідних Зборів.
2) Звіт Управи з діяльности за рік 1922.
3) Розділ чистого зиску.
4) Вибір 3 директорів і 4 членів Надзірної Ради.
5) Внески і запити.
В Городку ягайл. 7. марта 1924.
1880 **ЗА УПРАВУ:** 1—1
О. Волод. Стеблецький, Вас. Провцишин

Подяка.

Випушені на волю дня 2. березня ц. р. по білий чотиромісячим побуті в тюрмі, складаємо сердечну подяку Всім, що в який небудь спосіб причинилися для полєкшення нашої долі — як в арештах поліційних і окружного Суду в Тернополі — так і в Бригїдках у Львові. — З окрема складаємо ширв подяку ВП. п. д-рови Баранови, д-рови Брикючови, д-рови Чикалюкови, д-рови Калінови — з Тернополя, д-рови С. Шувєвичови, д-рови В. Бачинському і ради. д-рови Присташови — зі Львова за успішні старання в нашій справі і відвидини в арештах, Комітетови допомоги поліційним в'язням в Тернополі, у Львові і Т-ву "Жіноча Громада" в Тернополі.
Тернопіль, дня 6. березня 1923.
Петро Вашик студ. прав. **Еронім Гринича** студ. прав. **Теодіф Демчук** студ. прав. **Василь Кордибан** студ. прав. **Михайло Ковдуба** студ. прав. **Заплітний Богдан** студ. прав. **Кучерішка Талей** студ. унів. **Ничка Володимир** студ. прав. і **Богдан Міхенко** уч. V. кл. гімн. 1876 1—1

До Хвальних побітових Тов. і Номіт. Опім над інвалідами!

Головний Виділ "Українського Краєв. Тов-ва Опіки над інвалідами" у Львові звертається отсим вічливо виднати у місцевих властей дозвіл зборки в громадах свого повіту на харчі і замагазинувати а по переведеній зборці відіслати до "Дому Українських інвалідів" Львів, вул. св. Софії ч. 25.
"Дім Українських інвалідів" має на удержанню 35 найтяжчих інвалідів а удержання одного чоловіка і лічення з раз коштує ним денно 10.000 мп. — Крім того удержується много інвалідів дома, висилаючи сталі підмоги в грошах і натурі.
"Дім Українських інвалідів" находиться тепер на передівку в дуже невдраннім стані.
До тепер удержувала головно Суспільність міста і повіту Львів — дальше годі обтяжувати один тільки повіт — коли другі дають мало. "Українське Краєв. Тов-во Опіки над інвалідами" нераз вже зверталос з пошібим зазивом до повітів і все чомусь мало або зовсім не відгукнулось, ані Пов. Комітети ані Товариства. Тож просимо ще раз занятися цією пекучою справою і дати поміч нашим Борцям стратившим можливість прожитку. Хибаж це обовязком є нашої Суспільности а тим-більше товариств, котрі якраз взяли на себе обовязок поспішити з працею для так вдячної цілі.
За Головний Виділ:
З. Лукавецький в. р. **Юр. Гроцький** в. р.
голова. XXI. 1—1 секретар.

